

Kallet, kragen och kneget

»Talar ni om kallelse i Svenska Kyrkan?«

Min katolska bekant blev litet häpen när jag talade om prästyrket som ett kall. Jag vet inte hur hon hade föreställt sig vår yrkesidentitet men jo, försäkrade jag henne, visst talar vi om kallelse till tjänst i Svenska kyrkan. Men jag tror vi behöver tala mer om det.

När jag nyligen hade påbörjat mina teologistudier berättade jag för en ickekyrklig väninna om min väg till att bejaka kallelsen, hur jag trängt undan den tills jag insåg att jag inte kunde stå emot. ”Jamen precis så var det för mig innan jag valde yrkesväg, det är nog så att det man innerst inne vill, det gör man motstånd emot” sade hon. Och jag blev lite snopen. Var det samma sak vi talade om, kunde man beskriva kallelse i sekulära termer?

Dessa båda minnen aktualiserades för mig när jag funderade över sommarens debatt om huruvida det var rätt av Birgitta Ed att bära prästkrage när hon följde med sin statsministermake på officiella uppdrag. Den händelsen är inte fokus för denna artikel, men den fick mig att fundera över vad kragen står för.

Joel Halldorf menade att Birgitta Eds prästkrage ”utmanar sekularistiska idéer om att religiösa symboler bör vara bannlysta från offentligheten” (Expressen 15 juli 2023). Men tänk om det är tvärtom? Tänk om idén att en genom att alltid bära prästkrage och därmed vara ett synligt tecken på religiositet är en följd av sekulariseringen? Prästskjorta är ju (till skillnad från koftan och elva) en modern företeelse, som kom in i vår kyrka på bred front tidigast under 1970-talet. Jag föreställer mig att i en tid då kyrkan hade större inflytande i samhället fanns det inte så stort behov för präster att markera religiös närvaro med sin klädsel.

Jag undrar alltså om det snarare förstärker sekulariseringen om det överläts åt religiösa specialister att genom sin klädsel markera religiös närvaro i samhället. Vore det inte bättre att tala mer om, och stärka det allmänna prästadömet? Boel Hössjer Sundman tog i sin Opinionsartikel om de nya vigningsordningarna i förra numret av *Svensk Kyrkotidning* upp skavet i förhållandet mellan det allmänna och det särskilda prästadömet, och frågan om vad det innebär att vara ”medarbetare”.

Martin Luther talade ju om den allmänna kallelsen

i dopet, den särskilda kallelsen i prästvigningen och så den tredje kallelsen, *beruf* som ju också betyder yrke. Jag tänker på min väninna som uttryckte en sekulär förståelse av vad kallelse är. Om jag en gång tyckte att det hon sade förminskade min kallelse tycker jag idag att den snarare vidgar den till en förståelse att Gud kallar alla, inte bara till att bli troende kristna utan till att finna sin väg och bejaka det de innerst inne vill, vare sig de definierar det i religiösa termer eller ej.

Jag undrar om vi skulle tala om två kallelser snarare än tre. Alla döpta är kallade att tjäna sin nästa, och att ”vara beredd att svara var och en som kräver besked om ert hopp”. Var och en har också en särskild kallelse, *beruf* - den kan vara att gå in i en vigningstjänst, men den kan också vara något annat, en konkret livsuppgift som kan, men inte behöver vara, yrkesrelaterad. Det är fantastiskt att vara kallad till vigningstjänsten, då en får en så stark bekräftelse genom vigningen, en sändning och välsignelse som bär. Men det är inte den enda kallelsen. Begreppet kall råkade ju i vanrykte under förra seklet, då det användes för att motivera dåliga arbetsförhållanden för dem vars yrken sågs som kall. Men kanske behöver vi återta begreppet och vidga det i luthersk anda dels till vårt yrkesliv, dels till allt det vi gör som gagnar medmänniskorna?

Då skulle det kunna ingå i prästens (och diakonens) uppgift att rusta människor för den allmänna kallelsen att förmedla det kristna hoppet men också hjälpa dem att identifiera och bejaka sin särskilda kallelse, inte bara kallelsen till kyrklig tjänst utan den särskilda tjänsten till medmänniskan, sitt *beruf*, att förstå sitt yrkesarbete som ett kall?

Den särskilda kallelsen är det vi jobbar med, under arbetstid – som präster med att förkunna och förvalta sakramenten. Men den allmänna kallelsen, den lever vi med 24/7, alla vi som är döpta.

HELENE EGNELL

